

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ ИЛЈАЗ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликација бр. 53040/19)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

20 февруари 2024 г.

Пресудата е конечна, но може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот Илјаз против Северна Македонија,

Европскиот суд на човекови права (втор оддел), заседавајќи како Комисија, составена од:

Lorraine Schembri Orland, Претседател,

Jovan Plevski,

Diana Sârcu, судии,

и Dorothee von Arnim, Заменик секретар,

Разгледувајќи ја:

апликацијата (бр. 53040/19) против Република Северна Македонија поднесена до Судот во согласност со членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) на 3 октомври 2019 година од страна на Македонецот/граѓанин на Република Северна Македонија, г. Роберт Илјаз, роден во 1989 година и живее во Скопје („апликантот“), застапуван од г. Ј. Ристиќ, адвокат кој работи во Скопје;

одлуката за апликацијата да се извести Владата на Северна Македонија („Владата“), застапувана од нејзиниот Агент, г-а Д. Цонова; произнесувањата на страните;

Разгледувајќи го предметот на нејавна седница на 30 јануари 2024 година,

Ја изрекува следната пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ПРЕДМЕТ НА СЛУЧАЈОТ

1. Случајот се однесува на наводниот пропуст од страна на домашните власти да ги истражат наводите за физички напад и закани упатени кон апликантот од страна на физичко лице.

2. Според апликантот, утрото на 29.10.2017 година, неговиот сосед С.Ф. го удрил со тупаница по лицето, со дрвена палка по главата и телото и вербално му се заканил. Детето на апликантот било присутно

и било сведок на нападот. Во медицинската белешка издадена истото утро, *inter alia*, било наведено дека апликантот бил „повреден во физички напад од луѓе со познат идентитет, [бил] удиран со палка“, дека му биле потребни шевови и дека не изгубил свест, ниту повраќал. Во друга медицинска белешка издадена истиот ден било нотирано дека не се забележани знаци на „трауматски промени“ на черепот.

3. Апликантот пријавил во полиција дека С.Ф. го спречил да гласа, поточно дека го предупредил да не гласа за одреден кандидат и да не превезува гласачи, му удрил шлаканици и тупаници по лицето и го удрил со палка по главата. Полицијата извршила увид на лице место, фотографирала, извршила претрес во автомобилот на С.Ф. и земала изјави од повеќе лица. Сопругата на апликантот изјавила дека група луѓе му се заканувале на нејзиниот сопруг и дека еден од нив го удрил со палка по главата. Мајката на апликантот и С.Ф. изјавиле дека апликантот ја удрил главата во ограда.

4. Вечерта истиот ден, апликантот пред јавен обвинител изјавил дека С.Ф. му удрил шлаканица по лицето и дека тој (апликантот) се лизнал, паднал на некои степеници и ја удрил главата. Потоа, обвинителот ги сослушал и сопругата на апликантот и С.Ф., кои изјавиле дека апликантот паднал во ограда и ја удрил главата. На 21 март 2018 година, јавниот обвинител ја одбил кривичната пријава против С.Ф. поради недостаток на докази, засновајќи го неговиот заклучок на подоцнежните изјави на апликантот, неговата сопруга и С.Ф., како и на фактот дека полицијата не пронашла инструменти за сторено дело во автомобилот на С.Ф. Обвинителот ги разгледал фотографиите и медицинските документи и утврдил дека апликантот имал „отворена рана на главата“.

5. Во јули 2018 година, апликантот поднел нова кривична пријава против С.Ф. поради попречување да го оствари своето право на глас, насилство и влијание врз сведоци. Пријавил дека во февруари и март 2018 година, С.Ф. му се заканувал да ја промени првичната изјава. На 5

октомври 2018 година друг јавен обвинител го сослушал апликантот, кој изјавил дека на денот на инцидентот, С.Ф. му рекол дека „[апликантот] ќе има проблем со него ако оди да гласа“ и дека го удрил со раце и со бејзбол палка, по што апликантот паднал на земја. Потоа изјавил дека С.Ф. воопшто не му се заканувал, иако потоа, на прашање на неговиот адвокат, изјавил дека С.Ф. му рекол дека нема да може „да работи надвор на улица“ и дека „ќе треба да отвори фирма“. Апликантот, исто така, изјавил дека вечерта на денот на инцидентот, петмина роднини на С.Ф. дошле во неговата куќа, од кои двајца му се заканувале да ја смени својата првична изјава. Јавниот обвинител ги разгледал списите на предметот (види параграф 4 погоре) и ја одбил новата кривична пријава, заклучувајќи, во однос на наводот во врска со неговото право на глас, дека немало нови релевантни докази кои произлегувале од изјавата на апликантот од 5 октомври 2018 година; таа понатаму утврдила дека не биле откриени елементи на дела на насилство и влијание врз сведоци. Вишиот јавен обвинител го потврдил тој заклучок, повикувајќи се на изјавата на апликантот од 5 октомври 2018 година според која немало никакви закани или „немало сериозни закани“ по неговиот живот или тело.

6. Апликантот пред Судот, изнесе жабени наводи во врска со членовите 3 и 13 од Конвенцијата, дека домашните власти не спровеле ефикасна истрага за наводниот напад од страна на С.Ф.

ОЦЕНА НА СУДОТ

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 3 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

7. Владата тврдеше дека наводното малтретирање на апликантот не го достигнало прагот на сериозност што може да предизвика примена на членот 3. Судот забележува дека апликантот претрпел повреда на главата, витален дел од телото, опишана од страна на јавниот обвинител

како „отворена рана“, а за која биле потребни шевови. Понатаму, не беше оспорено дека инцидентот се случил во присуство на детето на апликантот, што би можело да ги влоши чувствата на понижување и инфериорност кои би можеле да се предизвикаат кај апликантот. Така, тој изнел аргументирано тврдење дека бил жртва на малтретирање достигнувајќи минимално ниво на сериозност според членот 3 (спореди *Hovhannisyan v. Armenia*, бр. 18419/13, § 54, 19 јули 2018 г., во кој многубројните модринки на рацете на апликантот, заедно со сериозното понижување, го достигнале прагот на сериозност според членот 3, или *Pulfer v. Albania*, бр. 31959/13, § 75, 20 ноември 2018 г., каде трагите од задушнување околу вратот на апликантот, хематомите на главата и чувствата на несигурност, болка и стрес биле доволни за да се предизвика примена на членот 3).

8. Понатаму, Владата твреше дека апликантот не ги исцрпил домашните правни лекови, бидејќи можел да поднесе приватна кривична тужба за телесна повреда, граѓанско тужбено барање за надомест на штета според членовите 9 и 189 од Законот за облигациони односи или барање за судска контрола на законитоста според членот 290 од Законот за кривичната постапка. Судот повторува дека Државата не може да се ослободи од својата процесна обврска од членот 3, со префрлање на одговорноста за поведување и спроведување кривична истражна постапка на оштетената страна (види, *mutatis mutandis*, *Селами и други против Република Македонија*, бр.78241/13, § 87, 1 март 2018 г.). Апликантот, во два наврати, истакнал доволно наводи пред домашните власти со поднесување кривична пријава и од него не треба да се бара да поднел трета, приватна кривична пријава за телесна повреда. Понатаму, кога физичко лице врз основа на аргументирани основи тврди дека било изложено на дејствија спротивни на членот 3, согласно истиот член се бара од националните власти да спроведат ефикасна официјална истрага за да ги утврдат фактите на случајот и да

ги идентификуваат и казнат одговорните (види, на пример, *S.Z. v. Bulgaria*, бр.29263/12, § 44, 3 март 2015 г.). Барањето за надомест на штета не би било доволно, имајќи предвид дека апликантот се жалел на намерно малтретирање (спротивно, во контекст на членот 2, Коцески против поранешна Југословенска Република Македонија (одлука), бр. 41107/07, § 25, 22 октомври 2013 г., каде што не постоеше навод за намерна смрт или опасност од смрт). На крајот, Владата не смее да се потпира врз основа на тоа дека апликантот требало да поднесе барање за судска контрола на законитоста, бидејќи тоа не било покренато во првичното произнесување на Владата во делот за неисцрпување на правните лекови (види *Khlaifia and Others v. Italy* [GC], бр. 16483/12, §§ 52-54, 15 декември 2016 г.).

9. Според тоа, Судот го одбива приговорот на Владата за неисцрпување на домашните правни лекови. Овој жалбен навод не е очигледно неоснован во рамки на значењето на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата или недопушен врз која било друга основа. Затоа мора да се прогласи за допуштен.

10. Судот ги сумираше општите принципи во врска со процедуралната обврска за спроведување ефикасна истрага за спорни наводи за малтретирање во *Bouyid v. Belgium* ([Голем судски совет], бр. 23380/09, §§ 116-23, ЕСЧП 2015) и *X и Y против Северна Македонија* (бр. 173/17, § 50, 5 ноември 2020 г.). Ваквите процедурални барања се слични без разлика дали третманот спротивен на Конвенцијата бил направен преку вмешаност на претставници на државни органи или од приватни лица (види *Sabalić v. Croatia*, бр. 50231/13, § 96, 14 јануари 2021 г.).

11. Точно е, како што тврди Владата, дека полицијата извршила брза прелиминарна истрага за инцидентот; извршила увид на лице место, собрала изјави од присутните, извршила претрес во автомобилот на С.Ф. и фотографирала. Меѓутоа, јавниот обвинител до кој била упатена

првичната кривична пријава ја одбил откако апликантот и неговата сопруга ги промениле изјавите, и покрај ненадејната природа на промената, која секако можела да предизвика сомнеж, и неусогласеноста помеѓу тие изјави за тоа дали апликантот паднал на скали или во ограда. Освен тоа, и покрај тоа што ја признал повредата на главата на апликантот, обвинителот не се обидел да ја утврди причината, на пример, со прибавување на медицинск вештачење или разговор со лекарот кој ја составил медицинската белешка во која се споменува повредата на главата на апликантот (види параграф 3 погоре). Во понатамошната постапка, обвинителот само повторно го сослушал апликантот, но, без да преземе нови процедурални чекори, утврдил дека новата изјава на апликантот не содржела нови докази. Затоа, домашните органи не постапиле по предметот на апликантот со внимателен надзор кој го бара членот 3 од Конвенцијата (спореди и *Андоновски против Република Македонија*, бр. 24312/10, § 91, 23 јули 2015 г.).

12. Според тоа, постои повреда на процедуралниот аспект на членот 3 од Конвенцијата.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 13 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

13. Имајќи ги предвид основите врз кои утврди повреда на процедуралниот аспект на член 3, Судот го прогласува жалбениот навод според оваа глава за допуштен и смета дека не произлегува посебно прашање според членот 13 од Конвенцијата (види *Андоновски*, цитиран погоре, § 107, со дополнителни упатувања).

ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

14. Апликантот побара 9.000 евра (ЕУР) на име нематеријална штета и 8.243 евра (ЕУР) на име трошоци направени пред Судот.

15. Владата ги оспори тие побарувања како прекумерни.

16. Одлучувајќи на правична основа, Судот на апликантот му доделува 3.000 евра (ЕУР) за нематеријална штета, плус секој данок што може да се наплати за тој износ.

17. Имајќи ги предвид документите што ги има, Судот смета дека е разумно на апликантот да му се досудат 1.220 евра (ЕУР) за трошоци направени во постапката пред Судот, плус каков било данок што може да се наплати за тој износ.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ја прогласи* апликацијата за допуштена;
2. *Одлучи* дека постои повреда на процедуралниот аспект на членот 3 од Конвенцијата;
3. *Одлучи* дека не е неопходно одделно да се разгледува жалбениот навод на апликантот според членот 13 од Конвенцијата;
4. *Одлучи*
  - (а) дека тужената Држава треба, во рок од три месеци, да му ги исплати на апликантот следните износи, што треба да се конвертираат во валутата на тужената Држава според курсот на датумот на исплата;
    - (i) 3.000 ЕУР (три илјади евра) плус каков било данок што може да се наплати на тој износ, на име нематеријална штета;
    - (ii) 1.220 ЕУР (илјада двесте и дваесет евра), плус каков било данок што може да му се наплати на апликантот, на име трошоци;
  - (б) дека од истекувањето на горенаведените три месеци до исплата на горенаведените износи ќе се плати камата по стапка еднаква

ИЛЈАЗ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ПРЕСУДА

на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка за време на периодот на доцнење, плус три процентни поени;

5. *Го одби* остатокот од побарувањето на апликантот за правичен надомест.

Изготвено на англиски јазик, а објавено на 20 февруари 2024 година, во согласност со правилото 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Dorothee von Arnim

Заменик секретар

Lorraine Schembri Orland

Претседател